

Jačanje i reforma pravosuđa

Budući da je riječ o ključnom elementu programskih aktivnosti Misije u oblasti vladavine prava, Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) posvećena je jačanju cjelokupnog pravosudnog sektora u Bosni i Hercegovini (BiH). Poticanjem efikasne provedbe relevantnih reformi u oblasti krivičnog pravosuđa, Misija nastoji promovirati nezavisnost sudija i jednakost svih pred zakonom, uz istovremeno jačanje povjerenja javnosti u pravosuđe.

Opšti pregled

U okviru sveobuhvatnih reformskih procesa u oblasti pravosuđa, 2004. godine je donesen Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH kojim se ustanovljava Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV ili Vijeće), kao jedinstveno tijelo nadležno za osiguravanje nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti nosilaca

pravosudnih funkcija na svim nivoima u BiH te uspostavu profesionalnog i djelotvornog sudskog sistema i tužilačke funkcije. Napori s ciljem provedbe reforme VSTV-a, kao i cjelokupnog pravosudnog sektora u BiH još uvijek traju.

Reforma VSTV-a

Unatoč pozivima na sveobuhvatnu zakonodavnu reformu, koje je upućivala i

Misija, novi Zakon o VSTV-u BiH još nije izrađen ni usvojen. U nedostatku novog zakona, Ministarstvo pravde BiH pokrenulo je postupak donošenja niza izmjena i dopuna postojećeg Zakona o VSTV-u BiH ograničenog obima, koje bi podigle integritet nosilaca pravosudnih funkcija na viši nivo, osigurale nezavisnost VSTV-a kao institucije i stvorile preduslove za usvajanje novog Zakona o VSTV-u BiH. Nažalost, ni te izmjene i dopune nisu usvojene. Dodatni napori u vezi sa reformom VSTV-a, između ostalog su se odnosili na pitanja u vezi sa imenovanjem i ocjenjivanjem rada nosilaca pravosudnih funkcija, integritet, odgovornost i transparentnost u radu.

Strategija reforme sektora pravosuđa

U svom izvještaju iz 2022. godine, Evropska komisija pozvala je BiH na usvajanje nove Strategije reforme sektora pravosuđa (Strategija) i pripadajućeg akcionog plana za njenu provedbu¹, a 2020. godine, Ministarstvo pravde BiH izradilo je nacrt nove Strategije, za period od 2021. do 2027. godine, kao zamjenu za strateški dokument čije je važenje isteklo. Tokom 2020. i 2021. godine, Misija je dostavljala svoja zapažanja koje je Ministarstvo pravde BiH uvrstilo u novu Strategiju.

¹ Evropska komisija, *Bosna i Hercegovina, Izvještaj za 2022. godinu, 12. oktobar 2022., str. 18, dostupno na stranici: Bosnia-and-Herzegovina-Report-2022.pdf (europa.ba)*

Političke blokade i potreba za daljnjim konsultacijama kojima bi se osiguralo preuzimanje odgovornosti lokalnih aktera za izradu i provedbu Strategije, zaustavile su proces usvajanja ovog dokumenta.

Uloga Misije

Uz provedbu svog sveobuhvatnog Programa praćenja sudskih postupaka, Misija je 2015. godine počela vršiti sistematsko praćenje i izvještavanje o radu VSTV-a. Time je obuhvaćeno praćenje svih plenarnih sjednica i određenih disciplinskih postupaka protiv sudija i tužilaca. Podaci proistekli iz tih aktivnosti predstavljaju osnov za planiranje i provedbu programskih aktivnosti u oblasti pravosuđa, oblikuju podršku koju Misija pruža VSTV-u te Misiji pružaju važne informacije o reformi sektora pravosuđa u cjelini. Misija također pruža tehničku podršku nadležnim organima u procesu izrade i usvajanja izmjena i dopuna zakonâ kao i u procesu izrade komentara zakonâ, analiza i ostalih dokumenata, u cilju usklađivanja prakse rada cjelokupnog pravosudnog sektora.

Na osnovu podataka proisteklih iz aktivnosti praćenja, koji se upotpunjuju kroz sveobuhvatne konsultacije sa ključnim akterima, Misija je identifikovala veliki broj različitih načina pružanja podrške nadležnim organima, u cilju unapređenja i jačanja sektora pravosuđa u BiH; između ostalog i sljedećih:

- Monitoring, analizu i izvještavanje o radu nadležnih institucija koje učestvuju u reformi sektora pravosuđa, u cilju utvrđivanja trendova i izazova i davanja odgovarajućih preporuka;

- Pružanje tehničke pomoći u cilju jačanja institucionalnog, zakonskog i političkog okvira koji se odnosi na djelovanje sektora pravosuđa u cijeloj BiH;

- Utvrđivanje specifičnih izazova i nedosljednosti u procesu imenovanja, evaluacije i odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, uključujući tu i putem praćenja disciplinskih postupaka i postupaka imenovanja te pružanje odgovarajućih preporuka i provedba aktivnosti jačanja kapaciteta;

- Realizacija aktivnosti osposobljavanja na temu etike i disciplinskog postupka kako za novoimenovane, tako i za iskusne sudije i tužioce, u saradnji sa odgovarajućim centrom za obuku sudija i tužilaca; i

- Promoviranje veće transparentnosti u radu, uključujući tu i kroz zalaganje za usvajanje i primjenu Strategije komunikacije VSTV-a i realizaciju radionica u svrhu jačanja kapaciteta, namijenjenih predstavnicima pravosudnih institucija i medija.

Uz gore navedene aktivnosti, Misija redovno objavljuje izvještaje izrađene na osnovu podataka prikupljenih kroz aktivnosti praćenja i njihove analize. Na primjer, u svom izvještaju iz 2021. godine pod naslovom: „[Institut dodatnih sudija kao potencijalna prijetnja načelu nezavisnosti sudstva u BiH](#)“, Misija je predstavila svoja zapažanja koja pokazuju da praksa imenovanja takozvanih dodatnih sudija ozbiljno dovodi u pitanje nepristrasnost, sudijsku nezavisnost, efikasnost i pravičnost.

U okviru zalaganja za praktična i tehnička unapređenja procesa imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija, Misija je 2021. godine objavila statističke podatke i trendove u kratkom pregledu pod naslovom: „[Imenovanje nosilaca pravosudnih funkcija - rezultati monitoringa 2016-2020. godine.](#)“

Za više informacija
skenirajte QR kod.

